

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ

Цена за Србију:

на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА

ЈЕ У ЗДАЊУ

ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Преглагу ваља сласти упутицом на општин-
ски суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Неплаћена писма не примају се.

НАРОДУ СРПСКОМ

Објављујем Моме драгом народу, да на неко време полазим на пут изван отаџбине.

На основу члана 9. Устава земаљског наређујем, да Ме у вршењу Краљевске власти, по прописима Устава земаљског, заступа Мој министарски савет у свему, осим права помиловања, давања одлиција, наименовања министара и чланова државног савета, и наименовања у војсци.

Препоручујем и у овој прилици Своју драгу отаџбину закриљу Свемогућега.

22 јула 1888 год.
у Београду.

МИЛАН с. р.

САСТАНАК

одбора општине београдске држан 28. Маја 1888 г.

(по стенографским белешкама)

почет у 5¹/₂ часова по подне.

Присутни: Председник г. Ж. Карабиберовић; члан суда г. Јанаћ [М. Јанковић; чланови одбора г. г. Св. Карапешвић, Гргур Миленковић, Т. Ђ. Наумовић, Св. Боторић, Хајм Д. Азриел, Д. Ђ. Миловановић, С. Пиаде, Н. Р. Поповић, Д. Т. Вељковић, М. Д. Јанковић, К. Петровић, Ст. Петровић, П. Д. Видаковић, З. З. Поповић, Јов. Илијћ, Дим. Наумовић, Ст. Петровић, М. Банковић, Гл. Јосиповић, М. Ж. Маринковић, Ђ. С. Новаковић, М. С. Мостић, М. Велизарић, К. Д. Главинић.

Председник. Молим вас господо. Састанак је отворен. Чујте протокол састанка. (Секретар чита).

Има ли ко да примети што на протокол? (Нема).

Вама је познато господо, да је у једној одборској седници донета одлука, да једна комисија прегледа све наше друмове, а нарочито топцидерски и онај, који води од жељезничке станице дрварама нашим.

Та је комисија изишла и преглед извршила, но њен извештај још није изнесен пред одбор.

Услед прекора, који сам од полиц. власти добио што се овај посао не сврши, и ја знајући шта је комисија нашла, користио сам се предлогом г. г. Раденга и Милорада. Послао сам инжењера те је извршио преглед и он је нашао, да ће требати за овај простор да се пренесе 950 до хиљаду кубних метара камена.

Да не би учестале опомене од полиц. власти односно овога, наредио сам лицитацију преноса, која је данас била и на којој је присуствовао и одборник г. Милорад.

На лицитацији било је свега три лицитанта и изишла је цифра 2-77 дин. од једног кубног метра. То је остало на лицитанта Вихела.

Ја и сам мислим да је ово велика цена, али шта ћу, форма је та, и на лицитацији толико изишло.

На овој лицитацији звати су њих 11, а дошли су само тројица, а за што нису и остали дошли, то они знају. Ево који су звати прочитајте г. секретару, (Секретар чита).

Мени доиста изгледа да је много, а међутим прека је потреба и вужда да се та ствар сврши.

Сад вас молим, да ви кажете, шта да радим.

Милан Банковић. Мени се чини да су на лицитацији дошли само шпекуланти, а они који у ствари вуку земљу њих нема. (Чује се: они су у договору).

Милорад Јанковић. Ја сам се разговарао с њима и питао их, зашто тако скупо траже, а они веле, то је с тога, што се не може тако да товари камен, као што се земља товари. (Чује се: и то је истина).

Свет. Ботурић. Нека се држи још једна лицитација.

Милан Банковић. Ја мислим, да пошљемо два момка на Енглезовац, па да они потраже те људе, који вуку земљу и да их позову, па ће ови јевтиније радити.

Димитрије Наумовић. Најбоље да се одреди још једна лицитација, јер се види, да су се ови договорили. Нека се на овај начин потраже други, па ако нико неће јевтиније ови нам не гину за цену која је изишла.

Председник. Дакле ова лицитација не може се одобрити за то што је по мишљењу одбора цена претерана, а друга да се одреди.

То је одборски закључак. (Јесте).

Ја сам ово изнео преко дневног реда за то што је хитна ствар и ја мислим, ако нађем људе с повољном ценом да би могао погодити да се одпочне рад, али да ви одредите неколико одборника да при погодби буду. (Чује се: нек буде Милан Банковић).

Добро. Ја ћу дати у новине и позваћу их за средом или четвртак, па ако се погодимо јевтиније одма нек раде. (Добро).

Ја имам још један предлог, који нисам ставио на дневни ред, а то је у томе, да се одреди једна комисија која би се споразумела са становницима кнез Милошеве улице о начину како да се чисти или залива та улица. Тамо је читав шух прашина, а то је несрећа не само за становнике те улице него и за цело грађанство. Држим да ће и притжажаоци имања у тој улици притећи у помоћ и нешто жртвовати само да се нађе могућност, како да се прашина одклони. После можемо то прострети и на остале улице.

Петра Видаковић. Од не мање је важности и онај главни пут, који води од железнице до мале пијаце, који такође треба поливати.

Председник. Па ми смо говорили и о томе.

Ако примате тај предлог, дајте ми тројицу. (Прима се. Нека буду: Светозар Милојевић, Светозар Карапешкић, инжењер г. Смедеревац, г. генерал Лешјанин, г. Алковић и г. Алекса Стојковић).

Прима ли одбор ова лица? (Прима).

Дакле у начелу је ово усвојено односно та два начела; а за остало ако буде, онда ћу ја на овом основу моћи да радим.

Молим вас господо, има један акт од Управе в. Београда којим се тражи мишљење одбора о апотеки, да ли ра буде на Дорћолу или у Палилули. Чујте тај акт. (Секретар чита).

Сем овога акта дошло ми је једно писмо од одбора дунавског краја о тој истој ствари. Они кад су чули о тој апотеци, написали су то писмо и упутили општинском Суду. Чујте и то писмо. (Секретар чита).

Сад сте чули господо и акт управе вар. Београда и молбу одбора дунавског краја.

Управа вар. Београда тражи од нас наше мишљење. Сад изволте исказати ваше мишљење.

Светозар Карапешкић. Ја мислим да та апотека буде

на дунавском крају, а место за исту да се одреди најдаље око барјак цамије, те да не иду даље.

Председник. Не тражи се од нас мишљење на ком ће месту апотека бити, него се пита у начелу где је прече да се да апотека, да ли дунавском крају или палилули.

Мита Миловановић. У самом акту г. министра признаје се да је најуре решено, да се отвори апотека у Палилули. Сад се налази, да је Дорћол насељенији него Палилула. Ја не знам који је крај насељенији и с тога мислим да треба одредити једну комисију, па нека прегледа спискове и увери се, где је већи број, и ако буде доиста већи на Дорћолу, онда нека се тамо и да,

Петра Видаковић. Нема места предлогу г. Миловановића за то, што ми као одборници ове вароши знамо, какав је Дорћол, а каква Палилула. Палилулци имају чајира, башта и других празних места, те по положају њихов крај је здравији, док Дорћол је насељен и стоји кућа до куће. Према томе ми још сад комотно можемо дати мишљење, да се апотека отвори на дунавском крају.

Јоца Илић. Ја се слажем са мишљењем предговорника и молио би да се задовољи дунавски крај. Људи са дунавског краја потребују лекове, па им је апотека и сувише далеко, а Палилулци се слабо лече апотекарским лековима, већ махом употребљују природне лекове.

Никола Поповић. Поред оних разлога што их је одбор дунавског краја у овој молби изнео стоји још и тај разлог што палилулски крај има своју апотеку и данас. Што та апотека није тамо у средини, то је њихова ствар. Они нека раде на томе, да им апотека за њих одобрена дође у њихов крај, а сад треба да буде једна апотека и на Дорћолу.

И дунавски крај је некада за време Турака имао своју апотеку, па је иста оданде отишла услед околности које су се десиле за време бомбардовања. То је била тако звана „Делинова апотека“.

Сад кад је Дорћол толико насељен да има преко пет хиљада душа о чему сам се уверио из пореских књига, изван сваке је сумње, да треба да се тамо апотека и отвори, а браћа палилулци нека траже своју апотеку.

Свет. Ботурић. Што се тиче житељства, Палилула има 7 хиљада и неколико стотина, а Дорћол пет хиљада и неколико стотина; — по природном положају праведније је и потребније да апотека буде на Дорћолу, а Палилула је на бољем и здравијем положају.

Свет. Карапешкић. Потребније је доиста да буде на Дорћолу. Но у опште апотеке су потребне, па не би био противан ни за Палилулу да се друга апотека отвори.

Петра Видаковић. Апотека се одређује према броју житеља. Палилулски квартал је добио апотеку и што се она случајно измакла из њиховог краја, то је њихова ствар. Власти има па нека траже, да се њихова апотека досели у средину њихову.

Дорћолски је квартал имао своју апотеку још и за време Турака и сила околности је исту оданде отерала и пресело на Зелени венац, па пошто се сада и на овом крају намножио број људства, то је та апотека Делинова тамо и остала.

Палилулци су срећни што им мање треба апотека но дорћолцима, на Дорћолу су и поплаве, па је и место не-

здравије и апотека им је много нужнија па с тога треба њима и дати што пре апотеку.

Мита Миловановић. Не стоји то, да је палилулски крај добио своју апотеку. Г. Ђурић је добио право на апотеку за оно место где је. Па кад се признаје да је Палилула насељенија, онда тамо треба и да се апотека постави.

Није лепо од дорђолаца, да отимају апотеку за Палилулу намењену. То смо ми из Палилуле тражили и добили, а ако је дорђољцима апотека потребна, они нека траже другу, па ће је добити.

Мијајло Маринковић. Ја мислим да се апотеке могу разредити јер их и тако у овом крају доста има, и онда и палилулцима се може дати апотека.

Милан Мосић. Нема сумње господо, да је апотека потребна за оба краја. То је потребно из свију обзира. Први знак по чему се цени здравље становника то је већи број апотека. Но то сад није у питању. Министар и управа вар. Београда пита, који од ова два краја према приликама, према положају, према терену, према имовном стању и већини становника више потребује апотеку.

Ја нити сам палилулац нити сам дорђолац. То ми се пребацити не може.

Познат нам је терен врло добро од оба краја. Ако хоћемо да говоримо искрено и право који је крај најбољешивији, то је — венеција и Дорђол. Шта мислите какве ће сад болештине да наступе од бивше поплаве. Треба да уђете у поплављене куће и да видите те станове. То су праве катакомбе. С тога би ти људи с тих крајева требали одмах да добију апотеку, а Палилула може да причека, јер тамо људи имају својих башта и великих авлија а овамо мале собице у којима само сиротиња живи и сад кад се ове баре од поплаве исуше ти ће крајеви имати и сувише посла.

Председник. Ја мислим о овоме више не треба говорити.

Види се да сте сви сем г. Миловановића, за то, да је прече, да буде апотека на Дорђолу. Држећи се строго питања, ми ћемо тако и одговорити. Је ли тако? (Јесте).

Молим вас господо. Вама је познато, да је од стране одбора, а услед захтева г. министра просвете да се учитељској школи да један комад земље код сењака државног — одређена једна комисија ће да то земљиште прегледа и да мишљење били се могло то парче земље дати за практично вежбање у земљеделском раду ученика учитељске школе. Та је комисија свршила свој задатак. Изволте чути њено мишљење. (Секретар чита).

Чули сте господо мишљење комисије и сад мислим да би могли ту ствар решити.

Ја би само имао да приметим нешто. У акту г. министра нигде не стоји како да се уступи то земљиште. Ја мислим да уступимо у службеност. (Чује се: у службеност и за 10 година).

Јесте ли сви тога мишљења, да се каже: Одбор одазивајући се захтеву г. министра одобрио је да се уступи учитељској школи оно земљиште, на шта је и наставник учитељске школе пристао, у службеност за десет година Усвајате ли да се тако одговори? (Усвајамо).

Сад имамо поднешен један реферат од нашег рачуноводства о пропалој вересији.

Ја мислим да се ова ствар не може овде у великој маси решити, него предлагем, да се ово преда оној комисији, која прегледа рачуне општинске, те да она све извиди и прегледи, па да и о томе извештај поднесе.

Петар Видаковић. Ја би молио, да се прочитају имена дужника на којима вересија пропада. (Секретар чита).

Председник. Јесте ли господо усвојили мој предлог? (Јесмо).

Сад имамо правила о немачко-еврејској школи и црквеној општини. Они су поднели та правила још 1885 год. па су иста извесна лица прегледала и сад та лица нису више у одбору. Па како немамо комисију која би ова правила прегледала; ја би молио, да одредите комисију из средине ваше.

Марко Велизарић. Може бити да ми нисмо за то надлежни. Межда је за то надлежан министар просвете и црвених дела.

Председник. Па г. министар је ово и тражио од нас. Изволте чути тај његов акт. (Секретар чита).

Дакле видите господо, државна власт тражи то од нас и ми смо дужни дати своје мишљење.

Петар Видаковић. Староседиоци Евреји имају једну такву општину и ови дошљаци нека приђу к њима. Шта ће им друга општина.

Председник. Ја мислим да с тим не би било ништа изгубљено ако би ишли оним путем, којим треба да идемо. Овако би нам се пребацило, да радимо пристрасно.

Ја предлагем за ову комисију г. г. Велизарића, Видаковића и Самујила Пијаду.

Усвајате ли да буду ова лица? (Усвајамо).

Сад имамо на ред молбу једне удовице бив. учитеља Николе Стојиловића за издржавање. Чујте ту молбу. (Секретар чита).

Желили ко да говори?

К. Главинић. Ја сумњам да овде у одбору има кога од господе, који није вољан да помогне. Ако општина неће да помогне учитељској сиротињи, који су се — учитељи — највише трудили за васпитање младежи, онда не знам кога ће помоћи. У колико се ја сећам мени се чини, да је општина наша чинила многим учитељима милостињу и давала је неким неки додатак уз пензију, а неким по коју суму да може своју децу удомити и т. д.

Ја сам познавао покојника и знам да је био врло добар учитељ па с тога би био мишљења, да се та милост њој учини и што већа цифра одреди. (Чује се: колико има деце?)

Никола Поповић. Ја потпуно познајем породицу мога повојног поштованог друга и све је доиста онако, као што његова удовица каже.

Он би имао више од 10 година учитељске службе, али због тога што је био врло бољешљив морао је паузирати па се после опет враћати у службу.

Видећи да се са здрављем опоравља дошао је овде и био учитељ код саборне цркве и за све време своје службе био је отличан. Међутим има четворо ситне деце све једно другом до ушију. Има и стару матер, која ни себе не може да гледа а камоли да њих потпомаже.

Пензија му је само 25 динара а сиротног је стања и никакног другог имања нема. С тога би ја молио одбор

да јој да издржање, јер иначе ако се не помонге пропаће деца а то није право.

Она није могла ни да живи у Београду, но ми смо другови давали по 2 динара месечно те је животарила, а сад кад ми нисмо могли то више чинити она је оставила Београд и сад живи у селу једном у округу пожаревачком.

Мислим дакле да би општина и могла и требала учинити милостињу.

Председник. Колико је година био учитељ овде у Београду.

Никола Поповић. Две године, а у трећој је умро.

Председник. Ја би био мишлења да јој дамо 30 динара месечно, јер морамо правити разлику са онима који су по 30 година били учитељи.

Петра Видаковаћ. Ја би молио, да ми г. Никола каже и то, живи ли и мати са том удовицом. (г. Никола: живи). Пошто има њих шесторо, то да им се да по 5 динара на сваког, свега 30 динара.

Председник. Само да се том приликом као побуда каже и то: имајући у виду остављену сиротну децу и ревносну службу његову.

Милорад Јанковић. Само би требало да се каже за колико времена то важи.

Председник. На жалост то није стално. Док је одбор вољан то ће се давати; али како дође буџет на решење, одбор може рећи: бриши то! Но кад је он овђе служио две године, мислим да је довољно дати 30 динара месечно. (Одобрава се). Ми имамо једну суму у буџету на издржавање удовица општ. чиновника па мислим да из те суме и овај издатак чинимо. (Одобрава се).

Сад вас молим да чујете опет једну молбу.

Секретар Св. Х-Риствић чита молбу Душана Јовановића великошколца, којом тражи да га општина прими за питомца свога и пошаље на изучавање медицине.

Св. Караџевић. Има ли буџета за то?

Председник. Нема.

Св. Караџевић. Онда би могла да решимо само у начелу, па да од идућег буџета то важи пошто се одреди цифра издатака.

Председник. Ја сам изнео ову молбу пред вас за то, што нисам био рад да сам одбијем молиоца за то што немамо буџета за овакве ствари. Сад одбор може свакојачко размаслити о овоме, па ако у начелу усвоји то да нам је потребан питамац за лекарске науке — онда нека се то има на уму при прављењу буџета.

Св. Караџевић. Општина је заиста нужно да има једно двојицу или тројицу својих лекара из саме општине, који би стално служили у општини, јер ми знамо да су н. пр. за време рата одузети сви лекари за војску, и тако је општина остала скоро без лекара. Зато би требало о томе сад да се разговоримо и да решимо ствар у начелу па кад дође буџет онда да тамо ставимо једну цифру и онда одредимо конкурсе за пријаву кандидата а кад се буду пријавили онда да се оцени који имају најбоље оцене, који су најсиротнији и т. д. Овако по овој молби за сада не можемо урадити ништа више.

(НАСТАВИТЕ СЕ),

ИЗВЕШТАЈ

О бушењу које су потписани извршили као комисија одређена од општине Београдске у цели истраживања подземне воде за пиће у долини Мокрог луга, а у смислу стручног мишљења које је г. Жигмонди из Будапеште по овоме предмету поднео.

Пошто је приспео апарат за бушење поручен код фирме Röck-а у Будапешти и пошто је скела (троножац и др.) за бушење приправљена, комисија је одпочела бушење рупе Бр. I. (у Жигмондијевом извештају са знаком а, означена) чији се положај из приложеног под а) ситуационог плана, профила и приложеног под б) дневника о бушењу видети може.

При бушењу које је 29. Маја т. г. одпочето радили су у почетку један мајстор и 3 надничара; но почем се показало да је бушење са 4 радника врло тешко ишло, то је већ 1. Јунија још један надничар у рад примљен, тако да је за сво време — изузимајући неколико дана кад је, као што под с) приложени списак надница показује, привремено још по један надничар у рад примљен био — са чет људи рађено.

Неколико мали неправилности у раду и оправке алата причиниле су да је посао за неко време слабо напредовао. У осталом бушење је без прекида извршено почевши са рупом Бр. I. до рупе Бр. XXIII. и узевши још две рупе Бр. XIII. и XVI. које су интерполисане, то је свега 25 рупа избушено или 352.03 метра целокупне дубине.

По свршетку бушења 14. Августа т. г. извршен је нивелиман свију рупа и снимљена је ситуација терена где је бушено.

Целокупни трошак учињен при бушењу, као што се то из приложеног под d) рачуна видети може, износи 2632.65 динара, које редуцирано на јединицу износи да је један метар дубине коштао 7.50 дин. што се према другим сличним пословима као врло јефтино сматрати може.

Што се тиче резултата који је бушењем постигнут констатовано је:

1.) Да мокролушка долина образује један терцијални басен чији се дољни део а специјално северно крило тога дела из марински слојева белог кречњака (ташмајданског камена) састоји. На против јужно крило, цела средина као и горњи део тога басена састоји се из плаве иловаче, која тако званом „нивоу конгерија“ припада.

2.) Вода која је у бушеном терену нађена као што се из профила види налази се у два нивоа.

Рупе бр. I. III. и V. које су до маринске стоже терцијерног басена бушене показују да се воду садржавајући слоји тек на дубину од 7.× 90 односно 7.× 50 и 9.× 60 појавио. Ова вода може се сматрати као подземна изворна вода.

На против рупама бр. II. и VI. и осталим које у долини Мокрог луга леже, појавила се вода, која има просечну дубину од 3 метра; па кад се узме у обзир та околност да се у руци бр. XIII. која налази у долини већ на површној страни басена вода никако није појавила, то је јасно да ова пића вода, која се само у долини налази није изворска већ барска. Ова плитка барска вода улија

се у земљу до дубине оног слоја, који се из песковитог и шљунчаног материјала састоји и у том слоју полако низ долину отиче. Топлота ове горње воде износи у свима рупама 15°—16° гради целзиусових што одговара топлоти воде у околним бунарима.

Осим тога пробушени су у рупи бр. I. која је 40·25 метара дубока још више слојева који воду проводе, што се из промене температуре воде могло констатовати. Тако је на дубини од 22 * метра топлота воде од 16°—15° стала на 14 степени а на дубини 26 * метара спала је температура воде на 13° 75 гради целзиусових.

Почем се овим бушењем земљишта није могла добити вода која би сама из рупе изтицала, као што је то случај при бушењу артерских бунара, а ово се према геолошким приликама није ни могло очетивати; то није било могуће испитати количину воде која је бушењем нађена. Тако исто и каквоћа те воде није до сада испитана јер је апарат за бушење редовно са олајом омазиван био, који се по води разливао и тиме је немогуће било воду за пробу у чистом стању добити.

Да би се дакле цел за коју је бушење земљишта извршено постигла тј. да би се количина и каквоћа изнађене воде одредити могла, што је за будуће пројектирање о снабдевању вароши Београда са добром пијаћом водом необходимо нужно учинити, морају се још следећи послови извршити:

1.) Да се рупе бр. I. II. VI. IX. XIII. и XXI. од за-сипања сачувају.

2.) Да се за дуже време чине непрекидна посматрања о стању воде у њима.

3.) Да се рупе бр. I. II. IX. XIII. и XXI. које су сада само с 115^{мм} широке прошире бар за 225^{мм} у пречнику.

4.) Да се рупа бр. I. обложи са цевима и тиме створи могућност да се поједини слојеви воде посебно испитати могу.

5.) Да се построји један шмрк над рупом бр. I. којим би се вода из разних нивоа испрпити могла и тиме јачина и количина њена тачно испита. Ово би се требало учинити бар до нивоа реке Саве. Исто би требало учинити и код осталих горе наведених рупа, како би се тачно количина воде одредити могла.

6. Осим тога нужно је да се тачно испита температура воде појединих слојева, као и њен хемијски састав.

Четири сандука са пробама од пробушених слојева налазе се на чувању при геолошком кабинету велике школе.

22. Октобра 1885. год.
у Београду.

Председник комисије:
Коста Алковић с. р.
професор вел. школе.

Чланови комисије:
Феликс Хофман с. р.
Светозар Гикић с. р.
Ј. М. Жујовић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

КАРАКТЕР

(по Смајлсу)

XI.

Понашање — Уметност

Кад смо племенити онда смо племићи!
Шекспир.

Лепо понашање није гола спољашњост, већ огледало лепе душе и благородне природе.
Тенисон.

Лепо понашање претежније је од телесних дражи; оно ће нас више пљенити, но живописи и статуе, и јесте најлепша од лепих вештина.

Емерсон.

Уметност понашања ретко се кад негује, а, међу тим, од највише је вредности како за женску тако и за мушку страну. Живот је и сувише кратак да се може прећи преко хрђава васпитања; а осим тога слике понашања су сенке врлина.

Рев. Сидни Смит.

(НАСТАВАК).

И Вашингтон, који је пореклом Инглец, био је такође човек врло стидљиве жице. Г. Џозија Квинси њега узгред описује као човека: „мало укочена, приличнога формалисту, и не баш тако одрешена у присуству странаца.“ Он је, вели, личио на сељака, који није свикао на варошко друштво; и, ма да је веома предустретљив, не може се рећи и да је лаке речи ил покрета.“

И ако ми нисмо свикли да гледамо на модерне Американце као на стидљиве људе, опет, скоро сви знаменити синови тога народа бројали су се у такве карактере. Велики књижевник Натанијел Хоторн био је то и преко сваке мере: јер, кад би који странац ушао на врата, он би му окренуо леђа, шат тиме избегао познанство. Па опет, кад би се кора те стидљивости његове пробила, није било човека који би се с њиме могао равнати у пријатности и срданости.

У једној од својих сопствених „Бележана“ (не давно издатих) г. Хоторн прича, како је наишао у једном друштву на г. Хелпса, и како га је нашао „ладна“. Без сумње да је и г. Хелпс исто о њему помислио, јер су се, у ствари, средла два стидљива човека, и само природно је да су један другом изгледали „дрвени“. Међу тим, мало ближе да су један другом приступили, и мрежу стидљивости скинули, они би се одмах и спријатељили. И ето за што у таквим случајевима не треба изрицати преки суд, и за што ваља увек имати на уму ону Хелведијеву изреку, коју је наш *Вентам* као право благо оце

нио, и која гласи: „Pour aimer les hommes il faut attendre un peu“. (Људи се не могу одмах заволетати).

Ми смо доде говорили о стидљивости као *мањи*. Али на ту се жицу даје и другаче гледати, јер и стидљивост има своју светлу страну и садржи у себи неко добро.

Стидљиви људи и стидљиви народи јесу, доиста, и незграпни и неотесани као што су, узев друштво у опште, доста недружевни. Они крију своје праве осећаје, не само од странаца него чак, и од својих рођених. Али осећај *срца* је ту, и оно ће се показати у свој топлоти и нежности својој, можда само и далеко од очију светских, у каквоме скривеноме углу.

Нити је мање карактеристичан, по старе Германе, факт: да су их отворенији и дружевнији народи суседни прозвали „*Немцима*“ (*немим* људма).

Исти би назив ми, Инглези, могли заслужити од наших комшија, модерних Француза и Ираца. Али има нешто чим се инглески народни карактер више свега одликује —, одликује колико и племена из којих је поглавито никао — и то је: *силна љубав према својој кући*. Дај Инглезу кућу, и он ће бити равнодушан према сваком другом друштву. Јест, за љубав оног крова који он може бити кадар да назове *својом*, пребродиће он сиња мора и наставити се у сред какве препотопске шуме ил пустиње и ту себи „*кућу*“ саградити. Његова кућа, његова жена и деца су за њ толико друштво — да се он у њиховој средини не боји ни самоће ни дивљине околне. Отуда народи германског порекла — од куда долазе и Инглези и Американци — дају најбоље колонизаторе света, и допиру, као иселењеници и насељеници, у све приступне углове његове.

На против, Французи никада да процветају са колонијалним предузећима својим. Главни узрок томе лежи у оном *силном дружељубљу* њиховом — које је у исто време и тајна њихова лепа понашања — као и у оном народном карактеру које им не да да икада забораве да су: *Французи*. Ако је северна Америка — вели Морис Санд у „*Revue des Deux Mondes*“ — данас инглеска а не француска, то је зато, што првога покреће дух индивидуализма, а другога дух социјализма. У Америци друштво се губи у појединцу, а у Француској појединац се губи у друштву. Кад се Англо-Саксонац нашао пред благом једне нове свежје земље, он је у *себи самом* тражио и нашао снаге да га поцрпе; док ми, Французи, од исте земље нисмо ништа умели урадити, јер *сами* не умемо ништа ни да урадимо“....

„Американец уме да живи и у страхотној пу-

стињи, са дивљења достојним стојицизмом, и мисли само како ће дивљину око себе да победи; а Французу — да је увек да је у кругу родбине, пријатеља, другова или бар каквог доброг комшије из театра. Одвој га неко време на само, и он ће чезнути; одвој га *са свим* и он ће угинути“.

Ови назори Мориса Санда не само да су основани него су и једини који нам објашњују факт: да су недружевни Немци, Инглези и Американци, умели стећи себи места у целоме свету, док дружевни Французи никако да се простру ван граница рођене им Француске. Душа ваља, изгледало је, неко време да ће Французи бити у стању да захвате већи део северо-америчког копна — јер се колонијски гарниз ни њихови протезали од међе доње Канаде до горњег Сент Лоренса, и од обала Горњег Језера, дуж реке Сент-Кроа, до ушћа Мисисипа; — али је велики самостални и вредни „Немац“ (Англо-Саксонац) пошав од морске обале, немо и тихо, све то поплавио, тако, да све што данас још сведочи о некадањој окупацији француској, јесте француска колонија *Акадија* у доњој Канади. Па и ту, у тако узаном кругу, налазимо исту и моћну жицу француског друштвеног карактера. Све се то сабило у густа и блиска села, кућа до куће, и њива до њиве, остављајући Инглезима и Шкотима да се, миљама одвојени, један од другог шире по мегдану који вредна рука њихова крчи продирући у дивље шуме и просторије.

Сличне друштвене нагоне налазимо и код Ираца. И у Америци, као год у Инглеској, они се сабирају у велике вароши и ту оснивају по читаве „*квартове*“ своје. На страни, они су већи фанатици но у својој земљи, и не могу да забораве да су Ирци, као год што Французи не могу да забораве да су Французи. „Ја смело тврдим“ — вели г. *Магвајр* у својој књизи о „*Ирцима у Америци*“, — да нема речи које могу и представити, а камо ли преценити, величину зла које повлачи за собом ова несретна жица ирског племена да се сабије у велике вароши. Ако ишта она их држи везане у ону жалосну стању — *од руке до уста* — у коме се они налазе и у изобиљу *новога света*.“

Наравно, и као што смо већ довољно нагласили, да са свим противне и у толико сретније плодове бере и Инглез, и Немац и Американац у истом свету. Не само да амерички сељак не мрзи самоћу, него ће, као што смо већ видели да ју тражи и на сусрет јој иде. Управо, чим се осети опкољен великим и растућим комшилуком, он ће се осетити и „*претрпан*“, и онда му је прва брига *селидба*. Без многог оклевања

он ће и на дело прећи; натовариће „ствари“ на своја кола, па ће, у друштву своје жене и деце, весело се кренути пут *далеког запада*. И доиста, не видимо ли ми овде једну *магичу* где врлином постаје? — слабост саможивља, где се претвара у снагу колонизације?....

Ну, осим ове има и других особина које ничу из релативне недружевности Инглеца. Устручљивот његова, упућује га на сопствену снагу, памет и кураж, на себе самог. Налазећи у друштву услов властите среће, он га тражи у књизи, студији и изуметку; а, уживајући у индустријском раду, даје нам најбољег механика на свету. Као природа, која се не боји ни самоће ни страхоте океана, он се без мукe поверава сињој пучини његовој, и постаје на њему и рибар, и мрнар и *проналазач*! Та, од кад су синови тевтонског севера обиграли мора своја, први пронашли северну Америку, као и послали своје флоте у госте обалама средње и јужне Јевропе, од онда и напредује сила и вештина тога племена на води.

Од своје стране Инглеци су невеншти, неуглађени, из истих разлога из којих су недружевни. Видели смо како дају свету добре колонисте, мрнаре и механичаре; али не видимо да му дају и добре певаче, играче, глумце, артисте и модисте. Инглез нити се лепо носи, ни лепо понаша, нити лепо пише ни говори. Од њега је далеко и тако звани „стил“ и „елеганција“; али он је опет за то и прав и здрав на делу. Врло лепо карактеристику ове његове особине дала је једна „Међународна Изложба Стоке у Паризу.“ При закључку исте јављали су се такмаци око досуђених награда.“ Први искочи на среду један окретни и весели Шпањолац, личан човек и лепо обучен, и *прими* медаљу *последње* класе са достојанством великана првога реда. За њиме дођоше узастопце: Французи и Талијани, све фини, углађени —, управо *chic* — људи. Они сами беху елегантно обучени, а стока им беше окићена до рогова, цвећем и другим шаренилом.

Ето ти најзад, и излагача који има да прими *прву* награду. То беше неки сељак у чокулама, са свим просто обучен, и без једног једитог букета до дугмета. „Шта хоће овај“? упитаће присутни зачуђено. „Па то је *тај* Инглез што има да прими прву медаљу“ „Дакле, то је та *велика* Британија“! — чу се са свију страна. Тако је доиста! и то беше прави Инглез — од главе до пете. Право је у толико имао што није дошао да „*изложи*“ себе него „*најбоље* говече“, и у томе је потпуно успео. Душа

ваља, не би му шкодило да се мало и закитио којом ружом до дугмета. Због таквих се, управо, и родила једна нова школа у нас која има да научи Инглеца мало углађенијем *излагању*. *Леиота* има сад и то не само својих проповедника него и религиозних поклоника. „*Леиота је друго име добротни*“; „*леиота је друга реч за истину*“; *леиота је учитељка милосрђа*“ — спадају у девизе овог новог јеванђеља. Рачуна се, да ће се одавањем лепим вештинама и укусу народа поправити; да ће се посматрањем лепих предмета, природе његове обогородити, а карактер уздићи и засијати.

Али, ако се такве култура до извесног степена с правом сматра као нешто узвишујуће и облагорођујуће, опет не треба од самог правца и сувише очекивати. Хармонија јесте и сласт и укус живота, и, као и таква, заслужује пажњу и обраду. Музика, игра, живопис, и у опште лепе вештине, јесу из реда извори уживања; али, ако и не морају бити разнежљиве а оне су увек раздражљиве, и често *само то*. Образовање укуса за лепу форму или боју, за леп звук или леп корак, не мора значити и образовање духа ни тесање карактера. Признајемо, да ће узорити радови уметнички не само подејствовати на око него и на укус гледаоца; али једини благородни подвиг извршен пред живим људма, дубље ће им остати у души, и силније ће их покренути на угледање него ли читаве улице лепих слика и статуа.

Глава, душа, срце — а не уметнички укуси — праве људе великима. У питању је још, да ли је култура лепих вештина — која обично служи луксузу — и учинила баш толико за људски напредак. Чак је могуће доказивати, да је искуство гајења уметности имало противна дејства, разнежавало у место челичило карактере људи и народа. „У природи је уобразиље“ — вели Хенри Телор — „да поткопа врлину куражи, и да, слабећи снагу карактера, чини људе лако подложнима“.

Дар уметника јакo се и разликује од дара милиоца. Највиши идеал уметника је да дотера свој предмет — па био то живопис, музика или литература — у онај калуп савршенства у коме сама замисао (па и то не зар најдубље) налази своју апотеозу и бесмртност.

(наставиће се).

П О З И В

Суд општине вароши Београда позива све оне поштоване грађане који имају саке за своју домаћу потребу па биле оне нумерисане или не нумерисане, да изволе у најкраћем року на пумпи општинској нумерисати оном бојом која је нарочито одређена за приватне саке.

У противном неће им се давати вода на пумпи општинској, а још мање на другом месту допустити захватање.

За бољу разлику, поред нумере долазе још и два почетна слова имена и презимена сопственика саке.

За овај рад платиће сопственик саке 40 пара динарски мајстору на пумпи.

Из седнице Суда општине вароши Београда СБр. 8091. — 15. Јула 1888. год. у Београду.

ЛИЦИТАЦИЈА

На дан 26. тек. мес. од 3 до 6 часова по подне, држаће се у канцеларији инжињерског одељења Суда ово општинског јавна усмена лицитација, за набавку потребне количине цигаља за дизање гробница на новоме гробљу.

Кауција је 500 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови могу се видети сваког радног дана у поменутој канцеларији и при лицитацији.

После свршене лицитације неће се примати никакве понуде.

Из седнице Суда општ. Београдске ГБр. 571. 19. Јула 1888. год. у Београду.

ПРИВИЛЕГОВАНА НАРОДНА БАНКА
КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 15. ЈУЛА 1888.

	ИМАОВИНА	ДУГ	Сравњење са прошлим стањем
Главница		20,000.000.—	
Акција	20,000.000.—		
Привремене акције		10.000.000.—	
Акционари	7,500.250.—		
Банкоте у течају у злату	135.700.—	10,757.650.—	— 6.200.—
„ „ „ „ сребру } привремене	3,577.720.—		— 212.550.—
„ „ „ „ сребру } сталне	4,278.870.—		+ 453.390.—
Благајна у звечећем новцу у злату	1.127.499.06	5,185.145.15	+ 92.167.76
„ „ „ „ сребру	3,669.259.31		+ 21.762.82
Стр. вредности и салда стр. кореспондената	388.486.78		+ 1.991.31
Лисница у злату	1,097.692.72	3,613.594.18	— 4.042.81
„ „ сребру	2,515.901.46		— 12.045.48
Зајмови на државне обвезнице у злату	2,352.436.—	3,749.341.—	
„ „ „ „ сребру	1,396.905.—		— 500.—
Текући рачуни домаћих новчаних завода	1,555.082.54		— 1.575.—
Менице за наплату	5.981.84		+ 25.764.—
Кауције	149.730.—		— 8.226.97
Полагачи кауција		149.730.—	
Оставе просте	69.800.—		
Остављачи простих остава		69.800.—	
Оставе по текућим рачунима	2,022.649.25		
Остављачи по „ „		2,022.649.25	
Резервни фонд		20.847.68	
Вредности резервног фонда	16.727.25		
Положене акције српске Народне Банке			
Разни рачуни	31.794.77		
Обвезе по текућим рачунима		644.879.05	— 218.85
	<u>43,900.195.98</u>	<u>43,900.195.98</u>	